

JELÍTKO

HLÁSKOVÉ ZMĚNY

Fonetických změn na příkladu slova jelítko je hned několik. Liší se výslovností po souhlásce l. V České nářeční skupině existují tři tvary slova jelítko, a to jelytko pro Severní Čechy, jelítko pro Střední Čechy a jeletko na jihu. Na Moravě vzniká jev prodlužování samohlásky, a to z jeletko na jelétko v oblasti Hané. Na pomezí Čech a Moravy, resp. Středomoravské a České nářeční skupiny se vyskytuje tvar jelitko. Pouze ve Východomoravské nářeční skupině se podoba slova jelítko neliší od spisovného tvaru. Na pomezí Moravy a Slezska pak od polské strany přichází zkracování a změny -i- na -y-.

700 výzkumných lokalit
4 nářeční skupiny
8 podob slova jelítko

M Í Ć

ROZŠÍŘENÍ PODOB SLOVA

Nominativ singuláru substantiva míč má v Česku 6 základních podob. V severní části České nářeční skupiny se používá spisovný tvar slova, tedy míč, ve zbytku této skupiny vznikly podoby z tohoto substantiva, a to mlíč (střed) a pumlíč (jih). Ve východomoravské nářeční skupině vznikl tvar mičuda také odvozením ze substantiva míč. Středomoravská nářeční skupina obecně používá podobu balon, nicméně na Hané, resp. severní části této oblasti se samohláska prodlužuje a vzniká tak tvar balón. Opačný jev se vyskytuje ve slezské nářeční skupině, kde z původního tvaru habán zkrácením dlouhého -á- vzniká krátké -a-, tedy haban.

700 výzkumných lokalit

4 nářeční skupiny

6 podob slova míč

NÁŘEČNÍ SKUPINY ČESKÉHO JAZYKA

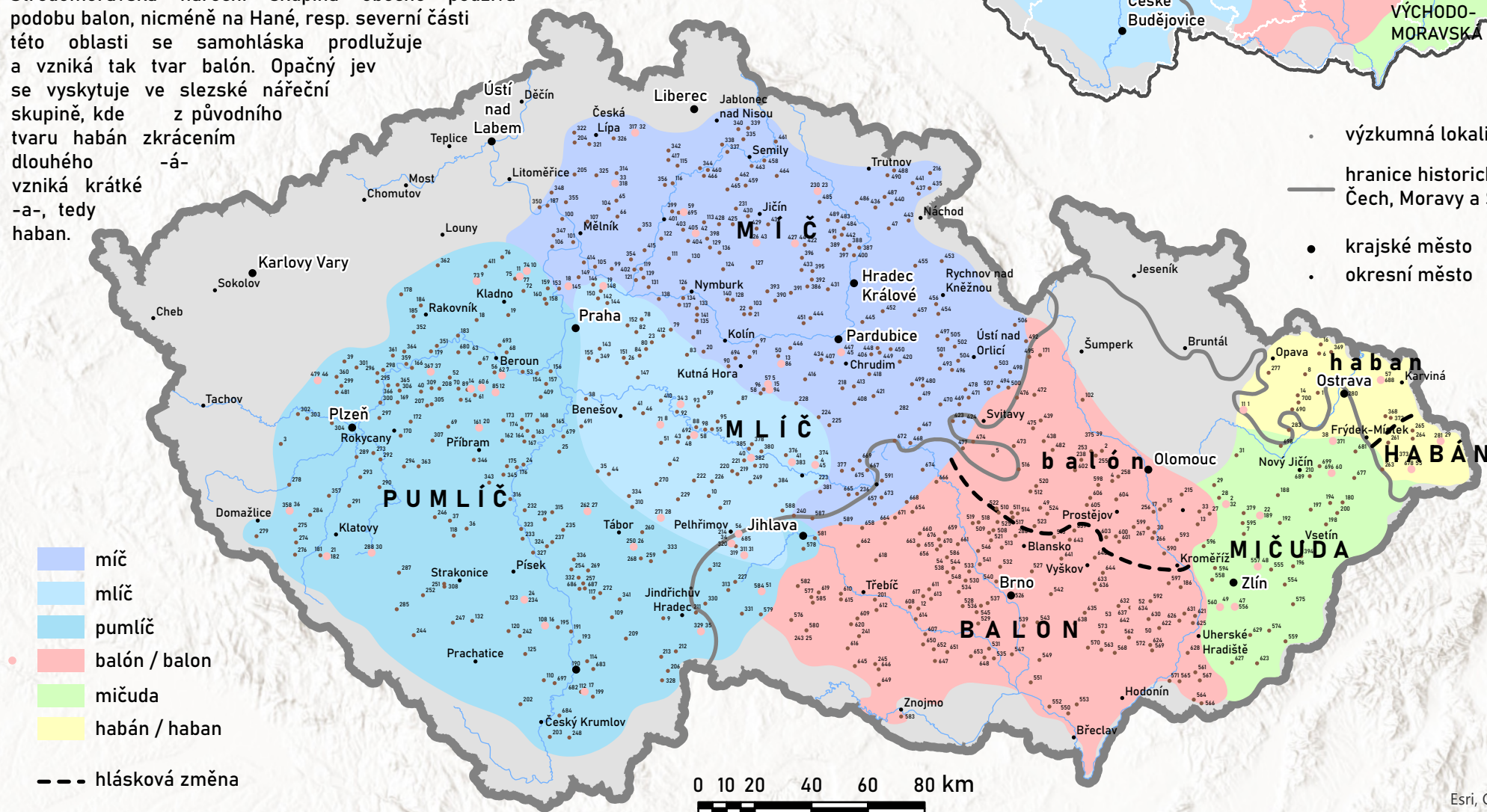

• výzkumná lokalita

— hranice historického území
Čech, Moravy a Slezska

• krajské město

• okresní město

ROZŠÍŘENÍ PODOB SLOVA JELÍTKO v Česku podle Výzkumu nářečí z let 1964–1976

bez příhraničních oblastí dřívějších Sudet

Výzkum nářečí probíhal mezi lety 1964 a 1976 a byl rozdělen na dvě části, výzkum venkovských a městských sídel. Na území dřívějších Sudet se nářečí nezkoumalo, a to kvůli stěhování obyvatel, které narušuje jedinečnost mluvených slov pro dané místo.

Mapa, která zobrazuje areály tvarů slova jelítko podle nářečních rozdílů, je fonetická. Fonetika je totiž jazykový jev, který řeší zvukovou složku slova, a tak pro slovo jelítko existuje hned 8 různých nářečních podob. N příkladu slova jelítko je ukázán příklad, ale tyto zvukové změny slov platí všude, kde je podobná situace. Rozdíly více méně kopírují nářeční oblasti, tedy území kde se mluví stejným typem nářečí. V Česku jsou čtyři nářeční skupiny a deset podskupin.

- 12. st. vznik českých nářečí
- 15. st. ustálení spisovné češtiny Janem Husem
- 16.-18. st. utváření více nářečí a stěhování venkovského obyvatelstva
- 19. st. ustálení spisovné češtiny Josefem Dobrovským
- 20. st. výzkum českých nářečí
- 2024 zobrazení nářečních rozdílů touto mapou

ROZŠÍŘENÍ PODOB SLOVA MÍČ

v Česku podle Výzkumu nářečí z let 1964–1976

bez příhraničních oblastí dřívějších Sudet

Výzkum nářečí probíhal mezi lety 1964 a 1976 a byl rozdělen na dvě části, výzkum venkovských a městských sídel. Na území dřívějších Sudet se nářečí nezkoumalo, a to kvůli stěhování obyvatel, které narušuje jedinečnost mluvených slov pro dané místo.

Mapa, která zobrazuje areály tvarů slova míč podle nářečních rozdílů, je lexikální. Lexikum je totiž jazykový jev, který řeší slovní zásobu, a tak pro slovo míč existuje hned 8 různých nářečních podob. Některé jsou si podobné a liší se pouze délkou jedné samohlásky. Rozdíly více méně kopírují nářeční oblasti, tedy území kde se mluví stejným typem nářečí. V Česku jsou čtyři nářeční skupiny a deset podskupin.

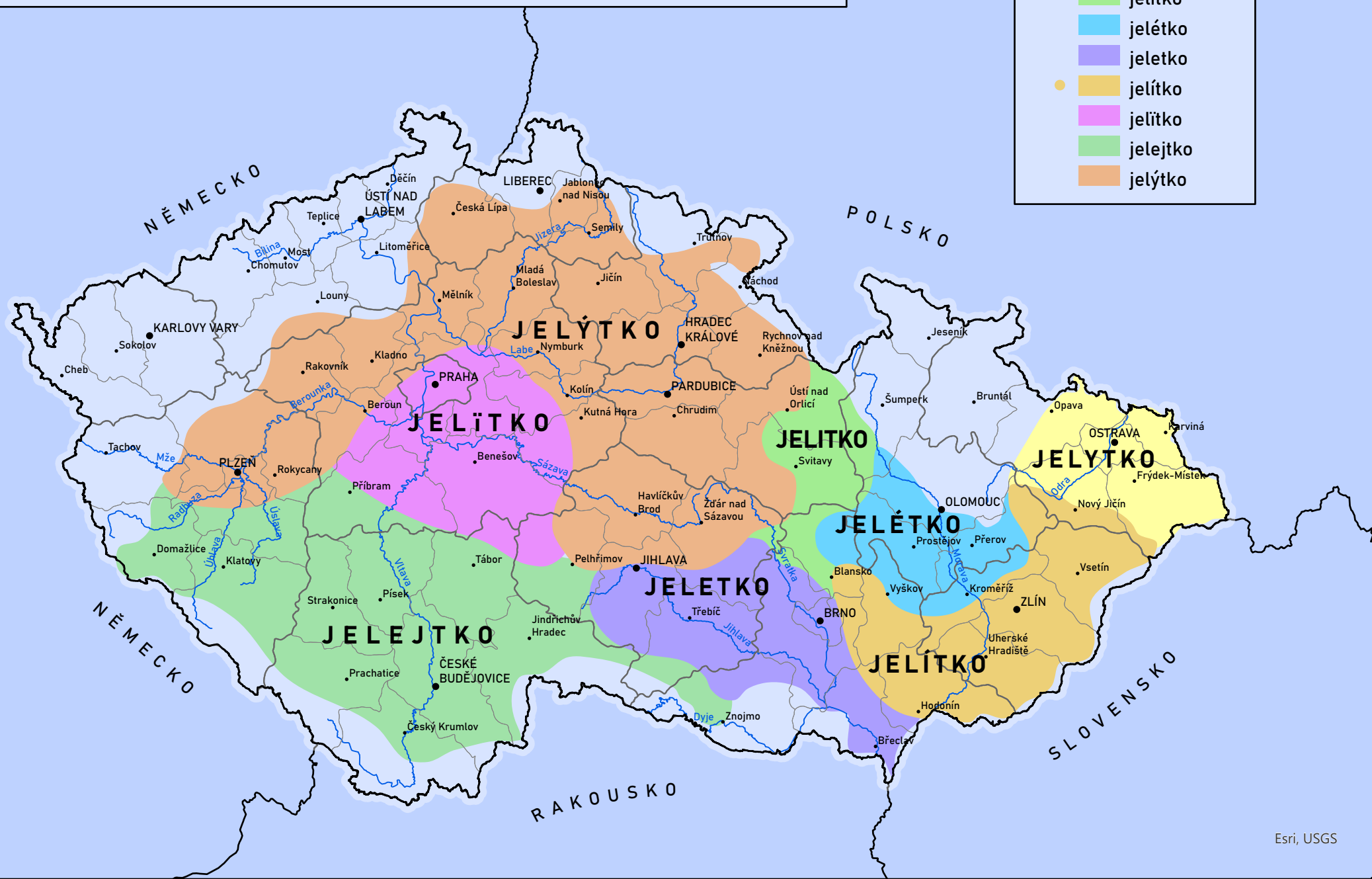
- 12. st. vznik českých nářečí
- 15. st. ustálení spisovné češtiny Janem Husem
- 16.-18. st. utváření více nářečí a stěhování venkovského obyvatelstva
- 19. st. ustálení spisovné češtiny Josefem Dobrovským
- 20. st. výzkum českých nářečí
- 2024 zobrazení nářečních rozdílů touto mapou

Jak se vyslovuje **JELÍTKO** v Česku?

Jak se vyslovuje jelítko?

- jelytko
- jelitko
- jelétko
- jeletko
- jelítko
- jelítiko
- jelejtko
- jelytko

Jak se řekne **MÍČ** v Česku?

Jak se řekne míč?

- mičuda
- balon
- míč
- pumlič
- habán
- mlíč
- haban
- balón

